

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 381/2014-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. júla 2014 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Ivetty Macejkovej a sudcu Sergeja Kohuta predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti ADMINISTRATION ERES s. r. o., Wupertalská 7, Košice, zastúpenej advokátom JUDr. Jánom Burocim, Advokátska kancelária, Chrapčiakova 7, Spišská Nová Ves, pre namietané porušenie čl. 12 ods. 1, čl. 13 ods. 1 písm. a), čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 1, čl. 4 ods. 1, čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd, ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom a uznesením Krajského súdu v Košiciach pod sp. zn. 7 S 225/2013 z 22. januára 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti ADMINISTRATION ERES s. r. o., **o d m i e t a** pre neprípustnosť.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. apríla 2014 elektronicky doručená sťažnosť spoločnosti ADMINISTRATION ERES s. r. o., Wupertalská 7, Košice (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie čl. 12 ods. 1, čl. 13 ods. 1 písm. a), čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 1, čl. 4 ods. 1, čl. 36 ods. 1 a čl. 37 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd

(ďalej len „listina“), ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom a uznesením Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) pod sp. zn. 7 S 225/2013 z 22. januára 2014 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľka listom zo 16. augusta 2013 oznámila príslušnému správcovi dane Daňovému úradu Košice (ďalej len „daňový úrad“), že ako právna nástupkyňa spoločnosti ERES CORP s. r. o., ktorá zanikla bez likvidácie, stala sa 14. augusta 2013 právnou nástupkyňou zanikajúcej spoločnosti, a tým aj platiteľkou dane z pridanej hodnoty. Týmto oznámením si sťažovateľka splnila svoju zákonnú povinnosť. Listom daňového úradu z 9. septembra 2014 (správne má byť 9. septembra 2013, pozn.) bola sťažovateľka vyzvaná zapožičať doklady. Na výzvu reagovala 16. septembra 2013 a požiadala daňový úrad, aby konkretizoval, aké doklady žiada predložiť. Následne daňový úrad doručil sťažovateľke oznámenie z 2. októbra 2013, podľa ktorého sa sťažovateľka nestala platiteľkou dane z pridanej hodnoty.

Vzhľadom na to, že daňový úrad nekonal vo veci oznámenia sťažovateľky o vzniku jej zákonnej registrácie ako platiteľky dane z pridanej hodnoty v zmysle zákona, začaté daňové konanie neukončil prijatím meritórneho rozhodnutia, ale vec vybavil len neformálnym oznámením, sťažovateľka požiadala o ochranu svojich práv krajský súd návrhom z 30. októbra 2013 na vyslovenie povinnosti orgánu verejnej správy vo veci konať a rozhodnúť. Uznesením krajského súdu sp. zn. 7 S 225/2013 z 22. januára 2014 bol návrh ako nedôvodný zamietnutý. Podľa názoru krajského súdu daňový úrad bol činný, pretože svojím písomným oznámením dal sťažovateľke jednoznačne na vedomie, že sa nestala platiteľkou dane zo zákona, a preto jej nebude vydané osvedčenie o registrácii pre daň z pridanej hodnoty. Daňový úrad rozhodol tým, že oznámením o nevydaní osvedčenia vyrozumel sťažovateľku o tom, že sa nestala platiteľkou dane, a preto jej nebude vydané osvedčenie, pričom zo správneho poriadku nevyplýva daňovému úradu povinnosť vydať vo veci formálne rozhodnutie so stanovenými zákonnými náležitosťami.

Sťažovateľka poukazuje na ustanovenie § 63 ods. 1 zákona č. 563/2009 Z. z. o správe daní (daňový poriadok) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, podľa ktorého ukladať povinnosť alebo priznávať práva možno len rozhodnutím, ktoré musí byť doručené.

Treba považovať za jednoznačné, že dňom oznámenia o právnom nástupníctve bol daňový úrad povinný začať daňové konanie a potom vydať osvedčenie, ktoré treba považovať za rozhodnutie. Pokiaľ bol daňový úrad tej mienky, že osvedčenie nie je možné vydať, potom mal svoj názor vyjadriť v rozhodnutí. Vydanie iba oznámenia treba jednoznačne považovať za nekonanie daňového úradu bez vážneho dôvodu, keďže právny predpis nepredpokladá vybavenie veci iba neformálnym oznámením. V žiadnom prípade nemožno akceptovať stanovisko krajského súdu, podľa ktorého zo správneho poriadku nevyplýva povinnosť vydať vo veci formálne rozhodnutie. Ak totiž zákon vyžaduje vydanie kladného rozhodnutia o registrácii za platiteľa dane, potom je nutné v súlade s materiálnym chápaním právneho štátu a rovnosti pred zákonom vyžadovať aj to, aby takéto rozhodnutie bolo vydané aj v prípade, ak sa žiadosti nevyhovie.

Sťažovateľka navrhuje vydať nález, ktorým by ústavný súd vyslovil porušenie označených článkov ústavy, listiny a dohovoru v konaní vedenom krajským súdom pod sp. zn. 7 S 225/2013 s tým, aby bolo uznesenie krajského súdu z 22. januára 2014 zrušené a vec mu bola vrátená na ďalšie konanie. Domáha sa tiež primeraného finančného zadost'učinenia vo výške 1 000 €, ako aj náhrady trov právneho zastúpenia advokátom.

Z doplnenia sťažnosti z 26. mája 2014 doručeného elektronicky toho istého dňa vyplýva, že všeobecné súdy poskytujú ochranu fyzických osôb a právnických osôb voči správny orgánom postupom podľa piatej časti druhej a štvrtej hlavy Občianskeho súdneho poriadku. Je významný rozdiel v miere právnej istoty, resp. neistoty, ktorá automaticky vzniká, ak súd odmietne posúdiť vec ako nečinnosť orgánu verejnej správy. Pripustenie aplikácie žaloby podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku pre daný prípad by znamenalo neúmerňú mieru právnej neistoty. Totiž súčasťou spravodlivého konania je aj riadne ukončenie procesu vydaním rozhodnutia. V tom je zahrnuté aj právo na riadny opravný prostriedok, ak je zákonom dovolený. Akceptácia neformálneho oznámenia ako výsledku zákonom upraveného konania by znamenala automaticky zásah do práv, lebo

by sa tým účastníkom konania odobrala možnosť podať opravný prostriedok. Účastník by v takomto prípade vôbec nemusel byť informovaný, prečo sa správca dane rozhodol tak, ako sa rozhodol, keďže zákon neformálne oznámenie nešpecifikuje a nepozná, a teda logicky ani nestanovuje žiadne náležitosti takéhoto oznámenia. Bolo by tu aj riziko zmeškania zákonnej lehoty na podanie žaloby. Navyše otázka prípustnosti žaloby o preskúmanie neformálneho oznámenia by mohla byť sporná vzhľadom na ustanovenie § 247 ods. 3 Občianskeho súdneho poriadku.

II.

Z uznesenia krajského súdu č. k. 7 S 225/2013-22 z 22. januára 2014 vyplýva, že ním bol zamietnutý návrh sťažovateľky na vyslovenie povinnosti daňového úradu konať a rozhodnúť o oznámení sťažovateľky zo 16. augusta 2013. Podľa názoru krajského súdu daňový úrad dal sťažovateľke v písomnom oznámení z 2. októbra 2013 jednoznačne na vedomie, že sa nestala platiteľkou dane zo zákona a že z uvedeného dôvodu jej nebude vydané osvedčenie o registrácii pre daň z pridanej hodnoty. Oznámenie sťažovateľky o právnom nástupníctve po zaniknutej spoločnosti, ktorá bola platiteľom dane z pridanej hodnoty, vybavil daňový úrad spôsobom, z ktorého je zrejmé, že dôvodom nevydania osvedčenia je skutočnosť, že sťažovateľka nepreukázala postavenie zdaniteľnej osoby, a preto nie je možné priznať jej status platiteľa dane zo zákona. Možno preto konštatovať, že daňový úrad vo veci rozhodol tým, že oznámením o nevydaní osvedčenia vyrozumel sťažovateľku o tom, že sa nestala platiteľkou dane zo zákona, a preto jej nebude vydané osvedčenie o registrácii pre daň z pridanej hodnoty. Keďže zo správneho poriadku nevyplýva daňovému úradu povinnosť vydať vo veci formálne rozhodnutie so zákonom ustanovenými náležitosťami, nemožno mu z tohto pohľadu nič vytknúť ani konštatovať jeho nečinnosť.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažnosť v tej časti, ktorou sa namieta porušenie označených základných práv napadnutým uznesením krajského súdu treba považovať za zjavne neopodstatnenú.

O zjavnej neopodstatnenosti návrhu možno hovoriť vtedy, keď namietaným postupom orgánu štátu nemohlo vôbec dôjsť k porušeniu toho základného práva alebo slobody, ktoré označil navrhovateľ, a to buď pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnený návrh preto možno považovať ten, pri predbežnom prerokovaní ktorého ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, I. ÚS 110/02, I. ÚS 88/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je oprávnený preskúmať a posudzovať

ani právne názory všeobecného súdu, ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Posúdenie veci všeobecným súdom sa môže stať predmetom kritiky zo strany ústavného súdu iba v prípade, ak by závery, ktorými sa všeobecný súd vo svojom rozhodovaní riadil, boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne. O arbitrárnosti (svojvôli) pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (*mutatis mutandis* I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 352/06).

Závery krajského súdu v napadnutom uznesení nie je možné hodnotiť ako arbitrárne, svojvoľné a nedostatočné a je nutné ich považovať za výraz autonómneho súdneho rozhodovania, do ktorého ústavný súd nie je oprávnený v tomto prípade zasahovať. Závery okresného súdu obstoja pre účely skúmania dodržania najmä garancií v zmysle čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ťažiskom námietok sťažovateľky je však jej právny názor, podľa ktorého bolo povinnosťou daňového úradu vydať rozhodnutie so všetkými predpísanými formálnymi náležitosťami, pričom vzhľadom na právny názor daňového úradu malo ísť o rozhodnutie, ktorým by sa nevyhovelo návrhu sťažovateľky na vydanie osvedčenia o jej registrácii ako platiteľa dane z pridanej hodnoty z dôvodu právneho nástupníctva. Podľa presvedčenia sťažovateľky prípis daňového úradu z 2. októbra 2013 označený ako „*Oznámenie o nevydaní osvedčenia o registrácii pre daň z pridanej hodnoty*“ nemožno považovať za rozhodnutie v zmysle § 63 daňového poriadku.

Z pohľadu ústavného súdu treba uviesť, že z hľadiska ustálenej praxe súdov rozhodujúcich v rámci správneho súdnictva nie je dôležité a rozhodujúce, ako je príslušný akt správneho orgánu z hľadiska jeho formy označený, ale podstatnou skutočnosťou je to, či správny orgán individuálnym správnym aktom autoritatívnym a právnej moci schopným

spôsobom zasiahol do právnej sféry fyzickej alebo právnickej osoby. Vždy je rozhodujúci vecný obsah aktu a v žiadnom prípade nie je rozhodujúce jeho formálne označenie. Pokiaľ je príslušný akt správneho orgánu označený či už „oznámenie“, alebo „upozornenie“, alebo „opatrenie“, príp. je označený iným spôsobom, nie je takáto skutočnosť rozhodujúca pre otázku posúdenia prípustnosti súdneho prieskumu, ale rozhodujúcou skutočnosťou je to, či správny orgán svojím aktom autoritatívnym a právnej moci schopným spôsobom zasiahol do právnej sféry fyzickej alebo právnickej osoby (pozri napr. rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Sžo 23/2012 z 30. januára 2013).

Je zrejmé, že nevydaním osvedčenia o registrácii pre daň z pridanej hodnoty sťažovateľke mohlo byť zasiahnuté do jej právneho postavenia, keďže zákon spája s postavením platiteľa dane z pridanej hodnoty celý rad oprávnení a povinností (I. ÚS 132/2014).

Treba konštatovať, že z obsahového hľadiska prípis daňového úradu z 2. októbra 2013 je rozhodnutím, i keď absentuje viacero formálnych znakov. Takýmito chýbajúcimi formálnymi znakmi sú samotné označenie prípisu ako rozhodnutia, štruktúralne rozčlenenie prípisu na výrokovú časť (enunciát) a na odôvodnenie a napokon poučenie o opravnom prostriedku.

Podľa názoru ústavného súdu za daného stavu s prihliadnutím na uplatnené námietky by bol býval zo strany sťažovateľky efektívny taký ďalší postup, ktorý by bol spočíval v podaní odvolania proti prípisu daňového úradu z 2. októbra 2013. Prípustnosť odvolania mala byť argumentačne založená na tom, že prípis obsahovo treba považovať za rozhodnutie, i keď formálne zákonné náležitosti pre rozhodnutie (označenie, že ide o rozhodnutie, štruktúralne rozčlenenie na výrokovú časť a odôvodnenie a poučenie o opravnom prostriedku) neobsahuje, a to aj napriek tomu, že podľa názoru sťažovateľky v danej veci malo byť vydané rozhodnutie so všetkými obsahovými, ale aj formálnymi náležitosťami. Pri uvedenom postupe by musel byť spis predložený druhostupňovému orgánu, ktorý by musel o podanom odvolaní rozhodnúť. Nech už by bolo jeho rozhodnutie akékoľvek, otvorila by sa následne pre sťažovateľku (v prípade jej nespokojnosti

s druhostupňovým rozhodnutím) možnosť požiadať o preskúmanie právoplatného druhostupňového rozhodnutia správny súd postupom podľa piatej časti druhej hlavy Občianskeho súdneho poriadku. Možno totiž konštatovať, že vzhľadom na konkrétne okolnosti tohto prípadu sa javí byť ako efektívnejšia súdna ochrana postupom podľa druhej hlavy (rozhodovanie o žalobách proti rozhodnutiam a postupom správnych orgánov podľa § 247 a nasl. Občianskeho súdneho poriadku), nie teda podľa štvrtej hlavy (konanie proti nečinnosti orgánu verejnej správy podľa § 250t Občianskeho súdneho poriadku).

Z dosiaľ uvedeného vyplýva, že sťažovateľka dosiaľ nevyužila všetky účinné prostriedky ochrany označených práv, a to tak v rámci správneho konania, ako aj v rámci správneho súdnictva.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Pokiaľ teda sťažovateľka v okolnostiach danej veci nevyčerpala právne prostriedky, ktoré jej zákon na ochranu jej práv poskytuje, jej sťažnosť bolo treba považovať za neprípustnú.

Berúc do úvahy uvedené skutočnosti, ústavný súd rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde tak, ako to vyplýva z výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. júla 2014